

Megjelenik a lap **Temesvárott** minden **kedden**.

Előfizetési díj akár helyben, akár postai széküldéssel:

Egész évre 6 ft. pp. = 6 f. 30 kr. ujp.

Fél évre 3 ft. pp. = 3 f. 15 kr. ujp.

A helybeli előfizetők a lap házhozordásáért rendelést tehetnek a lap kiadó hivatalában.

Szerkesztői iroda: belváros, bécsi utca 68. szám, első emelet.

DELEJTŐ.

A tudomány, anyagi érdekek és szépirodalom közlönye.

Jelige: Csak az a nemzet vész el, mely önmagát elhagyja.

Előfizethetni helyben a szerkesztőségnél, vagy a helyb. könyvkereskedésekben; vidéken minden cs. kir. postahivatalnál a szerkesztőséghez utasítandó bérmentelevekben.

Hirdetések minden közhasználatban lévő nyelven fölvetetnek. A beiktatásért minden három hasábos egyes sorért 4 p. vagy 7 új krajcárnyi díjszámítottatik.

Kiadó hivatal: belváros, bécsi utca U r m a n n M á r t o n műkereskedésében.

Kedd, június 11. 1861.

24. szám.

Negyedik évi folyam.

Előleges jelentés.

Több oldalról fölszóllítván, hogy éppen most, nemzetiségünknek hazánk e részébeni érvényre és régi szent jogaiba lett visszaemeltetési idejében e mostoha korszakot átküzdött lapot minden módon föntartani törekedjünk: ezennel eddigi pártfogoltatásáért méltányló köszönetünket nyilatkoztatva, nemzetiségünk barátait annak további támogatására hazafiúi bizodalommal fölkérjük.

Rendszeres politikai lappá a körülmények mostohasága miatt azt még nem alakíthatók, de hisszük, hogy mi kissé el is haladt, nem következés, miként teljesen el is maradna: egyelőre azonban eddigi körében folytatandjuk azt, de szándékunk levén, mennyiben a pártoltatás engedi, időközben, vagy tán mindjárt kezdetől, hetenként másodikkor is megjelentetni; a részletes tervezetet közelebb sietendünk a t. c. közönségnek köztudomására hozni.

Temesvárrott 1861. Június 10-én.

Megtörtént

tehát a szavazás Pesten, föliratot óhajtott 155, határozatot 152.

A határozat elbukott! éljen a határozat! — mondhatnók a hajdani francia királyok kriptazárási formulájá után.

És mondhatnók azt is, hogy a fölirat győzött, de Solimanként ellenségünknek sem kívánunk olyan diadalt.

Az ember majd kísértetbe jő azt gondolni, hogy komédiát játszanak odafönn, mert ámbár a pesti lapok takargatják, napvilágra hozatott másfelől, hogy kicsinált dolog volt az egész, s a határozatiak kiéreszték kezükből a fonalat.

Vagy tán maguk sem tudták: hova azután? Ezt már mégsem tehetjük föl róluk, mert azt kellenék vélnünk, hogy csak hiu lármát akartak ütni, mi országos dologban meg nem bocsátható.

Fölrírnak tehát a tényleges hatalomhoz, melynek pecérei a magyart saját hazájában mint rabszolgát gyötörik, vagy reá mint törvénykivültre vadászatot tartanak büntetlenül.

Viszik elébe a bünbocsátó levelet a multért és jelenért, — csak az hiányzik, hogy mint Tetzelt a jövőért is kínálgassák: bizony az a fátyol, mit a fölirat a multa és jelenre borít, olyan, mely jövőnket is mély gyásszal födi.

Meghajlott a nemzet, mely eddig csak törni tudott, apái ajándéka után fonyalog az unoka: a hasznosság

hiu reményért megaláztatott a nemzet méltósága. Vigyázatok nehogy a hasznosság mázát elhordja a fuvalat, s átvigyorogjon alóla a fakó gyalázat.

Állítólag azt mondta volna b. Vay, hogy sokat reményl a fejedelem személyes jóindulatától irányunkban.

Nem akarom senki bizalmát megingatni az ifju fejedelem iránt, de csak menjünk emlékeinkkel kissé-vissza, és minden nyomon megbotlunk János főherceg azon állítólagos szavaiban: nem a személyé a korona, hanem a családé.

Ugy-e lenne égbekiáltó átkozódás, a pragmatica sanctio-megszegési szemrehányás, ha az ország kísérténé meg ezen thesisre hivatkozni: pedig maga a család nem ily erőszakos revolte-ot követett-e el V. Ferdinandon? mivel a család érdekeit veszélyeztetve hitték?

Ebből kettő következik: 1) hogy a család több reudelkezési jogot praetendál magának a nemzetek sorsa fölött, mint ezeknek maguknak enged, az az 2) a család érdekét ő maga ellentétben állónak hiszi és üzi a nemzetek érdekeivel.

Ne Schmerlingtől igyekezzék tehát b. Vay az ifju fejedelmet emancipálni, nem attól indult ki a feb. 26-ki alkotmány-pasquill, ő maga is csak bünbak.

Hagyományokkal van dolgunk, melyhez babonás bigottismussal ragaszkodnak korhadtságuk dacára: de sikerül-e b. Vaynak a szabad szellemü csirát beoltani?

A Bega-csatorna kiöntéseiről — kapcsolatban a Temesszabályozási ügyről. *)

A Delejtű m. hó 21-iki számának ujdonság-rovatában egy kis közlés foglaltatik azon zsilip felől, mely Freydorfnál a Bukony-ér árvizeinek a Bégába időnkénti lecsapolása végett legújabbban épült. Ezen közlésnek bevezető szavai, miszerint „Bégánknak majd évenként megújuló pusztításai készítenék a csatorna-építészeti hivatalt zsilipek alkalmazására“ egy tévedésen alapulnak, mely tévedés bár rögtön felsül a közlőnek azon további állításán, hogy a Freydorfnál épülő első eféle zsilip „a Bukonyér vizének“) tehát egy, nem is a Bega kiöntéseitől de a Temestől táplált viz-érnek) lecsapolására szolgál; de mely tévedést szó nélkül hagyni annál kevésbé lehet, mert annak hordereje igen nagy, mert az a legközvetlenebb eszmekepcsolat útján Bánátnak egy igen fontos ügyére mondhatnám egy életkérdésére — a Temesszabályozásra — is lényeges befolyással van. A tévedés pedig abból áll:

1-ször. Mintha a Béga mentén gyakran tapasztalt vízáradási pusztításoknak főokai csak is a Béga csatornának hiányaiban rejlenének, holott azok éppen nem itt de a Temes folyónak szabályozatlan állapotában keresendők;

2-or. Mintha a Béga csatorna építészeti hivatalától várathatnék el, hogy ezen pusztítások orvoslásában mint specificus föladatában sikeresen eljárjon, miután ezen föladatának elismerését — a Delejtű ama közlése szerint — a freydorfi zsilip-építés által tetteg már bevallá — holott valójában ezen hivatalnak sokkal csekélyebb s eltérőbb a hatásköre, semhogy a freydorfi zsilip-építés által ily nagy fontosságú s más idegen érdekekkel szoros kapcsolatban álló cél felé szándokolhatott volna valami rendszeres utat törni.

De ezen balvélemények nem most, a Delejtű soráiból, buknak fel először; sajnosan és gyakran kellett már tapasztalnunk, hogy a községben elterjedve, mily káros befolyással vannak azok magára a Temesszabályozási ügyre is, melynek erélyes fölkarolását úgy is elég másnemű indolentia nehezíti nemcsak a Béga de a közvetlenebbül érdekelt Temesmentén lakók részéről is.

Eféle balvéleményeket tehát a közérdek parancsol eloszlatni; a mit midőn ezennel megkísértek, hogy aztán az alkalmat felhasználva, a Bánát ama szunyadni induló életkérdésének a Temes ügyének felrázásához is a Béga szomszédjainak érdekében néhány jószándéku észrevétellel hozzá járulhassak: engedjék meg a tisztelt

*) Bánság szükségeinek átnézetét az V. szakasszal, a nemzetgazdasági kívánalmak felől akarók berekesztetni, fősúlyt fektetve a mocsárszárítások, vízszabályzások és biztosítási ügyre: az alibunári mocsárról azonban a lap 1859-ki folyamában kimerítő ismertetés közöltetett, a vízszabályozást szakértőleg tárgyalja a jelen cikk, azért a biztosítást is közelebbről terjedelmesen elemzendjük.

Szerk.

olvasók, hogy türelmüket kissé hosszabban igénybe véve:

I. A Béga csatornának általános physicali és víz-építészeti viszonyait röviden előadom, különös tekintettel a Delejtű által érintett áradási pusztításokra, azután

II. ezen csatornánál régóta fennálló álladalmi mérnöki hivatalnak megszabott hatásköréről, végre pedig

III. Azon módokról, s tényező erkölcsi és physicali erőkről tegyek bár futólagos említést, melyek ama pusztítások elhárítása végett az imént említett hivatal hatáskörén kívül is alkalmazandók s melyekkel az eddigi töredékes technicali intézkedések kiegészítendők és sükeresítendők lennének.

I.

A Begacsatorna egy folyó viz, mely Krassónak keleti határán eredve s Kurtia fölött a magas hegyekből kitorve, rendetlen hegyi patakként kigyózik, számtalan parasztmalmokat hajtva, Facsetig, a honnét aztán folytonosan többé kevesebb szabályozott mederben halad előbb nyugotnak Temesvárig, aztán innét délnyugotnak, a Tiszáig.

Szabályozása különféle céloknak szolgálván, már eredetileg különféleképp vitetett ki s terjesztése és fenntartása a későbbben tapasztalt s fejlődött practicus igények s szükségek szerint különféleképp kezeltetett.

Facsettól le Kiszetőig a folyó még egészen hegyi patak természetével bírván, — mely minden esőzésre hamar megdagad, de szintoly gyorsan ismét le is folyik, — a kigyózásnak néhány átmetszései, s az elhagyott medreknek beültetési elégségesek voltak arra, hogy azt a szomszéd, kincstári erdők időnkénti hasábfausztatásra, a lakosok pedig malmaik hajtására használhassák s féken tarthassák.

Kiszetónál síkföldre érve egyesül a Begavölgye a Temesével anélkül, hogy a folyók maguk egyesülnének. Innét Temesvárig a szabályozási munkák már nemcsak egyes átmetszésekre szorítottak, de helyenkint hosszabb ásásokra, kiegyenesítésre, s a medernek mesterséges mélyítésére lett szükség, hogy a mellék hegyi patakcsákból, hová tovább jobban szaporodó viznek a mederben lehetőleg együttartása, árjainak egyaránt és gyors lefolyása eszközölthetessék. A folyóviznek positív használata itt is még leginkább csak fausztatás s malmok hajtásából áll; némi óvatosság mellett a hajózásra is alkalmas ugyan, de e részben a vidéknek vállalkozó szelleme mindeddig csak a Lukaretz és Sussanovetzi kőbányák termékeinek Temesvára szállítására szorított.

Hanem a negatív hasznosítás, a gyakori árvizeknek árthatlanítása, ez volna itt a Kiszető-Temesvári vonalon azon földolog, mely még hiányzik, mert előbbi időkben a Béga vidékének más országos érdekű, égetőbb szükségei és igényei által háttérbe szorítottak, de melynek előtérbe emelése most már ama más igények nagyrészt teljeseése után, a haladás természetes postulatumaként szinte égető szükségé vált.

Ugyanis a Temes folyó, Krassónak délkeleti vidékéből Lugoson át előjövén, Kiszetónál $\frac{1}{4}$ órányi távol-

ságra közelíti meg a Bega vizét s innét tovább csaknem tökéletes párhuzamban folyik a Bega mellett mintegy 8 mértföldnyi hosszúságban s az egy szintoly gyorsan dagadó és apadó hegyi folyam mint a Bega; de ennél sokkal rendezetlenebb, elhanyagoltabb állapotban lévén, minden jelentékenyebb esőzés után alacsony partjait áthágja, s kiöntéseivel a szomszéd vidékeknek erdeit, szántóföldjeit, helységeit jobbról, balról összevissza barangolja.

Ezen kiöntéseknek egy része, a folyó leapadása után ugyan visszatér anyamedrébe, de nagyrészt künn marad az elborított téreken vagy számos közbeeső erek által, kivált a Hittyási, Topolovetzi, Bázosi, Bukovetzi, Moschnitzai erdőségek s határok közt a Bega medrével közlekedve ennek adja át fölösleges árjait. Ez pedig nagy baj, mert gyakran megtörténik, hogy a Temes és Bega is egyszerre áradnak, sőt néha hogy árjaik egyszerre culminálnak is — hova tegye akkor az alacsonyabb Bega a neki dülő magasabb Temest, máshová mint hogy áthágja vele saját medrét, s egyesült erővel olyan vidékeket is elönt, a hova akár a Temes, akár a Bega magányosan soha nem érendett? Ezen nagy baj ellen pedig a Bega vidéke saját erejéből magát megvédeni mindeddig vagy képtelen volt, mért saját szabályozási és fönntartási gondjai s bajai is elég terhesen igénybe vette, — vagy tán ellene egy kissé makacskodott is, tudván: hogy a Begát látni el Temes ellen védő töltésekkel nagy balgaság, nagy erő- és pénzparzolás volna, mikor a közvetlenebbül érdekelt Temes vidékiek maguk is sokkal nagyobb károkat szenvednek a Temes kiöntéseitől, tehát saját érdekükben ezek maguk is kényszerülendnek előbb utóbb a Temest töltések közé korlátolni s eo ipso a Begát is látogatásaitól megszabadítani.

De folytassuk csak térképünk áttekintését!

Temesvárnál kezdve egyszerre egész más alakban tűnik föl előttünk a Bega csatorna; rendes, magas töltések, számtalan sarkantyúk, gyönyörű fűzfa ültetvényekkel védett zöld partok közt kísérik folyását lefelé beláthatlan egyenes vonalakban, egész Nagybecskerek határaiig — a hol önerejében megnyugvó makacs flegmájú folyammá változva ismét eredeti ősz medrébe visszatér, s számos mélymedrű kanyarulatokkal halad a Tisza felé, melyet — miután Perlasz fölött még egyszer emberi segílyre szorult, s a Belo-blato mocsárjait mesterséges töltések közé szorítva, szerencsésen átvágta volna — Titellel szemközt ér el, Temesvártól 15 mértföldnyi utja végén.

Első pillanatra nagy következetlenségnek tetszhetik mindenki előtt a csatorna alakjának Temesvárnál ezen föltűnő megváltozása; de nem következetlenség az, mert a folyónak szabályozását innét fogva egy egészen másnemű hatalmas érdek eszközlé és vezérlé, a hajózási érdek.

Még Mária Terézia korában Temes és Torontál megyének nagy részét kákás posványok borították, melyek főtáplálékukat a Bega folyótól kapták. Ezt tehát eleinte egészségi és gazdasági tekintetből — a mult

század közepén — rendes emberi kézzel mélyített mederbe kezdték terelni, később töltésekkel kivánták a mocsárok közepette izolálni s ezen mocsároknak lassankinti kiszáritását eszközölni. A mélyen fekvésük dacára is egyaránt viz-eséssel áthatolandó, lapályos vidékek e végre roppant sok közmunkát a nép részéről s költséget a kincstár részéről vettek igénybe; mert mire a rendszeres munkálatokkal oda jutottak, hogy a Bega vize mesterségesen készített uj medréből többé ki nem barangolhatott, oly magas erős töltések huzódtak mind végig partjain vagy képezék ezen a partokat, melyek — egyuttal a folyómedrét is képezvén s ezt sok helyütt a természetes terrenum fölé is emelvén — ennek közönséges árvizeit is befogadni képesek voltak.

Alig kezdett a megkísértett szabályozásnak némi sikere mutatkozni, a gazdaszat körüli uj lendület azonnal megtermé a hajókázás eszméjét is; sőt azon mértékben, a mint az eredeti gazdaszati célok az építési munkák terjesztésével, tökélyesítésével mindinkább megközelítették s a posványok helyére viruló falvak telepedek; ugyanazon mértékben szorultak épp ezen gazdaszati érdekek a bégái munkálatokat tényező térről mindinkább vissza, s lépett helyettük, előtérbe a hajózás, a kereskedelem momentuma. — De hajózni, kereskedést üzni olyan folyóvizben, melynek rendszerint csak eső után van néhány napig használható vízmenyisége, különben pedig — tehát az évnek legnagyobb részében — tutajozásra sem alkalmas, természetesen nem lehet: létrejött ez okból az a gyönyörű Kis-Kostélyi tápszerkezet, melynek párja hasonló kisebb folyók körül aligha van ez egész birodalomban. Ásatott t. i. Kiszető fölött a Begától a Temesig Kis-Kostély alá egy egész mértföldnyi hosszúsága különös csatorna, ennek Kostélyi torkánál építettett II. Jósef idejében hollandi mérnökök által egy szép szerkezetű erős zsilip, mellette pedig a Temesen keresztül egy hatalmas gát, mely a Temes vizének egy bizonyos mennyiségét a zsilipkezelő rendelkezésére adta, hogy ez annyival szaporithassa belőle a zsilipen és tápcsatornán át a Begát, mennyi itt a folytonos hajókázást lehetségessé tegye.

De a hajókázási érdek nemcsak a vízhiány pótlását kívánta, hanem egyszersmind azon akadályok elhárítását is, miket a rögtön beálló magas vizek okozhattak; ez okból tehát még egy másik csatorna is ásottott előbb Kis-Topolovetznél s láttatott el hasonlólag egy zsilippel, mely más irányban, s más esési viszonyok közt szinte a Temessel köti ugyan össze a Bégát, de a főnebbitől egészen ellenkező célból, hogy t. i. a Béga saját áradatának egy részét elfogván, — mikor a Temes állása alacsonyabb — azt ebbe átöntse.

(Folytatás köv.)

A politikus eszmadia IX-ik levele.

Saruvár, 1861-diki május utolján. T. szerkeztő ur! A Tráing-dohány-árus boltjában (mint a magyarok mondják) voltam, midőn a jelenvoltak egyike, „hát ön

majszter uram mit mond rá“? kérdést intézte hozzám, „De önnek melyik tetszik, a fölirat — vagy a határozat“? lön ismét a kérdés. „Teljes meggyőződése szerint: fölirat sem lehet határozat nélkül, azért szerintem miután már amugyis mind a két fél véletét ösmeri a világ, minden himézett szónoklatnál jobban szeretné bár melyikünk is most már a végrehajtást, mivel mindenikünk úgy érzi magát jelenleg, mint a mondabeli paraszt, midőn a megyei tisztviselőket diákul beszélni halván, hozzájok azon kérdést tette: ha nem fájna-e hasuk attól a sok diák szótól, miután ő csak kettőt tud, megis ha azokat (t. i. az executió-t és portió-t) hallja már a nehézség-is töri, felelém, midőn egy pár süheder belépvén a boltba, hol is mig az elébök rakott dohánytekerécskéket (melyeket tudományos megmutatás után magyarul szivar-nak neveznek — talán azért, mivel a ki szopóka uélkül szívja sokszor sebet azaz vart kap a száján?) válogatnák, a jelenvolt dalász (azaz bocsanat: kántor, mert a tudományos egyének cimnevőknek r betűvel kell végződniek, hogy tökéletes magyar hangzásuak legyenek u. m. dolor, amor, gor, naror, zagor, lehrer, meister sat.) e szavakat „haszt du schon freisprechen“ intézvén az egyikhez, ki midőn „jah“ val felelt. Schulmeiszter ur összébbhuzván homlokának szőrös ivateit, s a mint kivehettem a fiútól azt kérdé: kitől kapott arra szükséges levelet?

Azt gondolván, hogy a szabad szólásra is a Lehrerek adnak engedélyt a tanoncoknak, távozta után kérdém a jelenvoltak egyikét a dolog mibenlétéről, hogy tudjam magam mihez alkalmazni fővegezséget (kalaposnak, nem mondhatom, mivel minden kalap-tulajdonos — kalapos) tanuló fiam fölszabadulásakor, ki is elmondá: miként a Lehrer ad minden tanoncnak fölszabadulásakor egy levelet. Tehát Schulmeiszter nélkül semmiféle mesterséget sem lehet kitanulni; és megfordítva: ha a Schulmeiszter levelet ad, akkor mindjárt beleöntődik a tanonc fejébe a mesterségi értelem és legény lehet! Valóban mondhatni! helyes elv! s oly helyes, mint például midőn nálunk a 48-diki törvényekhez esküdtött bíró, ítéletét az 51-dik évi Gesetze-k §§-ai értelme szerint mondá ki, — cylinder kalap alatt zsinóros magyar dolmány; vagyis: a magyar dolmány alatt: monopolium — és privilegiumért rebegő szív. Hanem igen tisztelt privilegiumos szabadszellemség, jó volna arra is gondolni, hogy ha nem foglalják is magukban a 48-diki törvények a kiváltságok eltörlését, de a marciusi 12 pontok közt ott áll a céhek és egyedáruság megszüntetésének kívánalma is, a melyért pedig igen sok honfivér áztatá már e drága hazát, melyben és melyről a nagy költő azt éneklé, hogy; „Még jöni kell, még jöni fog egy jobb kor mely után — Buzgó imádság epedez százezrek ajakán.

Gunyolják a törököket, s a műveltséggel meg nem férhetőknék állítják szokásaikat; de van e oly tény azok közt mint nálunk, miszarint még kézimunkája után sem szabadna élni valakinek? vagy:

hogy ne lenne szabad mesterségét folytatni az oly egyénnek, ki azt nem oly embertől tanulta, a kinek nincs arra nézve az illető céhtől kiadott cifrázott iratu levele? holott talán az ily fuser — mint az érdemes priviiegiomos szokta hevezni — néha jobban érti a mesterséget, mint a céhmester ur. Azért most is csak elmondhatjuk Táncsics „Nép szava Isten szavá“aak ama mondatát, miszerint „honunk mind addig boldog nem lesz, mig a privilegiumosok kutyabőrös irataikat a tűzbe nem hányják“; Szerintem pedig a nemzeti muzeumnak nem ajándékozzák; hogy ott szorgalmasan őriztetvén, annak idejében az unokáknak időnkint fölmutassák azokat az illetők, megmagyarázván, mikint a privilegiumok az emberiség szellemi és anyagi boldogságának legnagyobb elnyomói.

A bíró szóhajóttével érintetlen nem hagyhatom itt azon finom fogást, miszerint Nekérdky bíró azal menti erélytelenségét, hogy még az országbírói értekezlet nem érkezett meg. Én azonban csekély fölfogásom szerint úgy tudom, hogy akkor sem volt országbírói értekezlet, mikor a megyei tisztviselők létesültek; azért még sem mondott le egyik sem az általa kért hivatalról; ha tehát nincs is még némely pörre nézve határozat: melyik törvény szerint folytatódjék tárgyalása, vannak olyan új pörök, melyeket egész eszélyesség és lélekösmeretesség mellett is el lehetne itélni az 1848-dik és előbbi évek törvényei szerint: de valljuk meg őszintén, hogy ennek a hátránynak valódi oka: a nemakarás; pedig — mint a magyar közmondás szól — nem akarásnak nyögés a vége. Azért, ha a mondott tény nem az említett ok, — hanem ugynevezett népkegyvadászból történik is, megrovást érdemel, mert hibás: mivel valamint a legrendetlenebb ember is szereti a tisztaságot és rendet, úgy, — mivel Aezopus meséjekint a békák is megunták a tuskót — a nép kegyét is előbb elveszthetni a tétlenség, mint az igazságkiszolgáltatás által! minthogy erre anyira szüksége van az emberiségnek, hogy még az ugy nevezett törvényen kívül állók is az ő sajátságos törvényeiket a legszigorubb pontossággal hajtják végre. De igaz, majd el is felejtém, az emlitettem bíráknak kivatalos foglalkozásai nem engedik, hogy — kivatalában eljárjon: azért jó volna mellé alkalmazni még egy Vorstandot és egy-két adjunctust is, a kik legalább fogyasztanak a papiroost, miután valamennyi magyar bíró, szolgabíró és táblabíró sem fogyasztott el annyit, mint egy Vorstand és két Adjunktus. Azonban ily határozatot még sem kíván

Kakasvári Fábían,
csizmadiamester.

Külföldi levelek.

Bukarest, 1861-ki május 27-én. Gyásztisztelet Palóczy L. és gróf Teleky Lászlóért.

— A miniszteriális crisis. Tegnap tartottuk meg feledhetetlen hazánkiai gyászisteni tiszteletüket a helybeli ref. vagy mint itt nevezik magyar templomban oly nagy számu közönség előtt melyhez hasonlót e templomban most éppen egy éve — a gr. Széchenyiérti requiemen láttunk. Alapigénk e volt: „Nem akarom hogy bánkodjatok mint azok, kiknek nincsen reménységük. 1. Tess. 4. 13. E beszédnek roppant hatása volt. Elein nem volt egyetlen hallgató ki hangosan ne zokogott volna, utoljára pedig, mindnyájan megvigasztalódva hagytuk el a vigasztalás kiapadhatatlan forráshelyét, midőn a szónok többek közt így rekeszté be beszédét: Szép csillag a honszeretet, gyönyörűségesen ragyog; boldog hazám, boldog hazám te. Neked ma sok van ilyen csillagod. E beszéd nyomtatásba is meg fog jelenni.

Pár hét alatt már harmadik miniszteriuma van Oláhországnak. A Jepure anu miniszterium, mely tavál a nemzetipárt kebeléből állott elő, több önkényes eljárása miatt elvesztette egész népszerűségét, annyira hogy a megcsökönösödött ópárt az országgyűlésben, hallatlan többséget nyert. Nem volt tehát egyéb hátra mint Conservativ miniszteriumot alakítani, mely combinatióban ugy látszik az itteni consuloknak kijutott az illő szereplés, mert a Romanul keservesen panaszkodik, hogy a conservativek a napokban tanács-kérdeni a consulokhoz jártak, s pedig olyanokhoz, kik éppen azt szeretnék, ha az unióból soha semmi sem lenne. Arsaki D. a mult héten megis alakította az új miniszteriumot, melynek élete csak egy néhány napra terjedt, minthogy oly föltételekhez kötötte mindenik tárcáját, mit ha a herceg megad, uralkodásának napjai megvoltak számálva. Az okos uralkodó átlátta a machinatiót, s nem tágitott, minek következtében a miniszterek leköszöntek, és a herceg a szabadelvű Goleszkót bizta meg új mi-

niszterium alakításával, melynek tagja lön Bolentinianu is, ki itt egy a legnépszerűbb emberek közül. Arsaki miniszteriumának mégis van egy tagadhatlan érdeme, hogy t. i. a sajtóordinancot eltörölte, a lapokat a cautiófizetés alól fölmentette, s így kilátás van, hogy a B. Magyar Közlöny is megindul nem sokára, még pedig két nyelven u. m. magyar és román nyelven. Roppant szükség is van itt egy ilyen lapra, mert arról fogalma sem lehet egy magyarhoni embernek, mily képtelenségeket kürtölnek néha a magyar ügyekről az itteni piacosabb roman lapok, miket magyar lapokban hasztalan cáfolgatunk, minthogy az itteni journalisták egyetlen magyar lapot sem járatnak.

* * *

Midőn e sorokat írom éjfél van és itt nem messze tőlem borzasztó égés; egy pár óra óta ég a lovas kaszárnya vagy Malmeson, mely egyemeletes, de roppant terjedelmű négyszög-épület s megmenteni mint látom, már lehetetlen, pedig közel 500 derék pompiér küzd az oltással és már eddig öt oltó beleesett a tűzbe. Az épület egyszerre három helytt lobbant föl, éppen közelében andalogtam hazánk sorsáról, midőn a tűz a konyha felől egyszerre irtóztató lángokban fölcsapott. Közéleben van a fegyver és lőportár, mellyek eddig még mentve vannak, de ha egy üszög oda csap . . . ezersen lesznek a vész áldozatai, mert a bámuló tömeget nem képes a katonaság elriasztani. A lárma és ijedtség leirhatatlan, szerencse, hogy e kaszárnya a város szélén fekszik. A herceg tegnap utazott el Moldovába. Azt beszélik, hogy maga a katonaság gyujtotta föl. Magam is hallottam egy katonát így nyilatkozni: égjen, nem kár, miért éheztetnek minket itt egy tömegben.

R. I.

T Á R C A.

Heti szemle.

Temesmegye óvása a szándékolt Vojvodina ellen.

(Vége.)

És miután a bevándorlott szerb nemzetnek ősi lakhelyére visszatérése nem volt eszközölhető, az 1695-dik évi 4-ki kiváltságlevél az átengedett helyeken megmaradhatását biztosítja.

Ezen elősorolt kiváltságlevelekben foglalt biztosítások honunk királya által nagy részben a királyi udvari Cancellária utján adattak ki, az alkotmány értelmében kötelező törvény erejére azonban soha sem emeltettek, következésképp a magyar államjog értelmében csak annyiban érvényesek, mennyiben magánosok vagy az ország jogait nem sértették; s ezen záradék a kiváltságlevelekben is foglaltatik. A 3. k. 2. részének 11-ik fejezete világosan mondja: hogy a közjog s alkotmány ellen kiadott kiváltság érvénytelen.

De ha ezen kiváltságlevelek jogerejük volnának is, azok az akkor divatozott korszellemhez képest magán- s egyházi nem pedig nemzet-politikai előjogokra, s a településkor nyert lakhelyekre, nem pedig politikai önállóságra vonatkoz-

tak; következésképp a karlovici szerb congressusnak elkülönített földterületen és kizárólagos szerb nemzeti alapon szervezendő Vojvodina iránti törekvéseitől még igen távol vannak.

Temesvármegye ujraalakulásakor alkotmányos épületének homlokzatára a nemzetiségek méltányos igényeinek kielégítését jelszó gyanánt fölírta, s kimondott elvéhez következetesen Felséged trónja előtt ez uttal újra kijelenti: miképpen nem a pusztá elmélet, hanem a gyakorlat és tett mezején is hajlandó mind azt megtenni, mi a nemzetiségi igények méltányos kielégítése által a sokat szenvedett hon népei testvéries egyetértésének és közös érdekekben egygyé forrasztásának eszközzésére megkivántatik, és mindezeknél fogva, a szerb nemzetiségi méltányos igények érvényesítésére bárhol is fel-tűnő törekvéseket testvériesen, rokon indulattal fogadjuk.

Amde a hon testéből egy résznek szándokba vett elszakítása, joggalalan szétszakgatása azon évezredes köteleknek mely a természetes határok által jelölt honi földet egészszé öszvefűzte, véleményünk szerint a hon földén lakozó nemzetiségek különvált igényeinek tárgyát nem képezheti.

A szerb nemzet szabadalomleveleinek kelte után egy századdal, az 1790-dik évben Temesvárott tartott szerb nemzeti congressuson, és a mostani alkotmányos küzdelmeinkkel fájdalom igen is analog körülmények közt, diplomatikai uton

először lépett föl elkülönített földterület iránti igényével, s az annyira vegyes nemzetiségű, s szerbek által csekély számban lakott Bánátot elkülönített területként követelte.

A karloviaci szerb congressus a külön területre való jogot az 1690-ik évi ápril 6-ki diploma következő szavaiból származtatja: „Promittimus insuper, donamus et concedimus omnibus et singulis liberam bonorum mobilium sive immobilium quocunque Turcis in confinibus suis ademerint possessionem,“ mik azonban a törököktől elvett ingó és ingatlan jószágok, következésképp bizonyos helyek irányában birtoki nem pedig különvált területekre önálló nemzetpolitikai jogot jelentenek. A külön magistrátus iránt nyert fejedelmi biztosítás pedig más nemzetbeliekre is kiterjeszkedő területi önálló hatóságra nem vonatkozhatik, s a gyakorlatban volt, de a kor-szellemmel többé össze nem férő saját magistratusaikat szerb polgártársaink önmaguk megszüntették.

A közelmúltak fájdalma sokkal nagyobb, a rémes korszaktól elválasztó idő sokkal rövidebb s az alkotmányos életre átmenet sokkal tökéletlenebb, hogysem az 1849. év óta leélt keserveket feledni indulhattunk volna. A 11 éves korszak előttünk áll Felséges ur, mely honunk függetlenségét, alkotmányát és törvényeit megsemmisítette; a nemzeti egyenjogúság álcája alatt erőszakosan kivitt germanizálás, a közteherviselés címe alatt gyakorlott szabályszerű elszegényítés, a hadseregként felszaporodott idegen tisztviselők erkölcsrontó sokasága mind emlékezetünkben vannak még; de a közös szenvedésen felül reánk nehezedett Szerbvajdaság sajnós emléke mind ezek fölibe emelkedik.

Felségednek mult évi december 27-kén kiadott kegyes leirata közörömet okozott a honban, s elragadtatást nálunk; mert az 1849-dik évben hatalomszóval életbe léptetett Szerbvajdaságot a magyar államjog alapján megszüntette, s egy tartománynak végét vetett, mely egyébként is névszerint volt csak szerb, voltaképp pedig az idegen bevándorlott hivatalosreg, s a kicsiny kényurak prédája, s játékeszköze volt.

A december 27-iki k. leirat ősi alkotmányos törvényeink kifolyása volt, és midőn a sarkalatos törvényeinkkel öszhangzó fejedelmi rendeletet megértettük, a közös hon egységét örökre biztosítottunk hittük. A folyó évi ápril hóban Karloviacán tartott szerb nemzeti congressus határozatai ezután, a kiderült láthatáron újra mutatkozó sötét fellegeként tüntek föl előttünk.

A szerb nemzeti gyülekezet követelése a magyar államjog sarkalatos törvényeivel, a szerződészerű sanctio pragmatikával, és koronás királyaink hitleveleiben foglalt biztosításokkal egyaránt ellenkezik: mert a magyar szent koronához tartozó terület esztatlanságát, s az ország egységének elvét alapjaiban megtámadja; de a congressus követelése a közsabadság és nemzeti egyenjogúság elvével sem hozhatik öszhangzásba; mert a közlaza egyes honpolgárai számára biztosított jogközösség alapját megsemmisítve, az új Szerbvajdaság számára oly területet szándékozik az anyahontól elszakítani, mely iránt a szerb nemzeti gyűlésen kimutatva lön, hogy bármiként iparkodjanak azt körülvonnai, mégis kikerülhetlen, hogy a szerb törekvéseket közegyetértéssel ellensúlyozó más nemzetiségek abban a többséget ne képezzék, s ezen különvált terület lakosainak bár külön nemzetiségű, de a szerb törekvések ellen mégis egyérmű többségét, minden egyéb nyelv kizártával, a kissebbségnek szerb nyelvén akarják kormányozni.

A szerb nemzet nevezetes része első Lipót király és császár alatt jött be a honba, s a kiváltságok, mikre a szerb nemzeti congressus jelenben hivatkozik ezek számára adattak, ájtövetelük bizonyos föltételekhez volt kötve, miket kivonatanbontant föntebb elősoroltunk, de a szerb nemzetnek e honba beköltözött töredéke oly föltétel alatt nem lön befogadva: hogy itt külön államot képezzen, mert ez nem befogadás, hanem az ország terület részének elszakításával eszközlött új állama-lapítás leendett: mire első Lipót király és császárnak, ki elő-

dei példája szerint a végeknek el nem idegenítéséről s az elszakasztottaknak visszaszerzéséről a hont hitlevelé és eskü által biztosította, joga nem volt. Az 1790/1. évi országgyűlés szavai szerint „Magyarország és a kapcsolt részek területe magyarhon királyainak patrimonialis jogai közé nem tartozik.“

Szívesen megosztunk mi minden jogokat szerb tesvéreinkkel Felséges ur! de Magyarhon területi épségéből mitsem engedhetünk. A honitöld egy részének erőhatalómalmi elszakítását vérző szívvel szemlélnők, azonban az ily csapást kénytelenségből túrnők és vigasztalók magunkat azzal, hogy az erőszak jogot nem ad, és mint a fegyver hatalmára épített foglalások hajdan, ugy a hatalomszóra napjainkban bekövetkezett szétदारabolás tartós nem leend; ámde a nemzet meg egyezésének hozzájárultával történendő földterületi átengedés, a honépsége elvét végkép eldöntené, honunk a többi nemzetiségek táborából feltámadó elkülönítési törekvések küzdterévé válnék, és mivel az, mi szerb tesvéreinknek megadva lön, a külön nemzetiségű többi népfajoktól jogszerűleg nem volna megtagadható, Magyarhonnak végfelosztása többé nem a törvény s elv, hanem az idő s alkalmosság kérdésevé válnék.

Ezen gyászos eshetőséget előidézni, valamint Felségednek ugy a honban lakozó népeknek érdekeivel ellenkezik.

Mindezeknél fogva hódolatteljesen arra kérjük Felségedet, miszerint a karloviaci szerb congressusnak a hontól elkülönített földterületen kirekesztőleg szerb nemzeti alapon szervezendő Vojvodina iránti törekvését visszautasítva, a hon egységét s épségét a királyi hitlevelek, sanctio pragmatica s sarkalatos törvényeink értelmében koronás őseinek dicső példájaként legkegyelmesebben föntartani méltóztassék.

Fogadja Felséged hódolatteljes alattvalói nyilatkozatunkat kegyelmesen.

Kelt az 1861. évi május 7-én Temesvárott folytatva tartott megyebizottmányi közgyűlésünköböl.

Felségednek

hű alattvalói,

Temes megye közönsége.

Nagy-Becskerek, 1861-ki junius 6-án. E hónap 2-án az irnokok is megválasztattak; közöttük van egy oly egyén, kit még az ezerlábu burokratia legmegáltkodottabb vak eszközei „Dörfel et Comp“ — habár a magyar bankók beszédésében legnagyobb tevékenységet mutatott, — s némely ügyvédek „Lajos“ napja megüleséért bajba ejtett, — elkövetett gazdálkodásaiért, — a városban egy közzétett hirdetmény által, nem csak hivatalától megfosztottak — de még bünyfenyítő vád alá is vetették, s a Nagy-Becskereki hetilapban „infámis“nak nyilatkoztatták, ki ellen a pör még most is folyamatba van. Még egy másik vagyonos ember, kinek jellemét eléggé kitünteti a néhai cs. kir. Nagy-Becskereki kerületi kapitánysághoz Magyar-Ittebe részéről beadott folyamodvány, mi az iratok között még most is föltalálható. És vajjon ki volt képes őket ajánlani s pártfoglalása venni? s most ezen két Corifeus fejlenkint 500 ft. évfizetésben részesül, s nyugalommal éldelődik akkor, midőn egy balkezére nyomorult, s 3-ik katonai érdemjellel földiszített honvédszázados — ki a forradalomban tönkre jutott, s utóbb nem csak ő üldözött, hanem az átkos rendszer véreibe által, még neje és négy ártatlan gyermekei is bebörtönöztek, és habár ezen honvédszázados szinte képes lenne egy irnoki állomásmán megfelelni, mégis családjával, az éhhaláltól környezve a legnagyobb inségben sinlődik. „Uram mikor jön már egyszer el a te országod.*)

— — i.

— Az erdélyi román papság 24000 ftnyi pénzsegélyt kapott Bécsből: 1859-ben a mákvirág-faju protestans patens mellé 55000 ftnyi évi pénzsegély volt csatolva, de ily árért

*) A választások teljes névjegyzékére várunk.

nem valánk hajlandók függetlenségünket eladni, s a segélyt elutasítók, a patenst csufosan kivetettük: ugyan bárgyu lehet már a bécsi német centrum, hogy oly hálóval akar maradarat fogni, mit egy másik már átszakított. Erdélyi román testvéreink méltón sértve érzik magukat, ily suppositumok által.

— Denique a lugosi választókerület csak a maga feje után megy, mintha csak a Reichsrathba iparkodnék. Előbb Mocsonyit választotta Murgu ellen, most meg a cs. k. iskolatanácsos Joannovics Szilárd urat egy Joannovics György mellőzésével. Tehát a rékási és moravitzai bukások után végre a lugosi választások (hisszük, nyersebb része) germanisálatá magát, az az civilisálatá, a mint hogy excessusokról beszél a krónika; s az iskolatanácsos ur addig csüggedetlen próbálta a szerencsét, míg mégis bejutott az — országgyűlés előszobájába, mert valjon igazoltatván, a szavazók közé is bejut-e, az más kérdés. Ily törökszakad eljárás adja meg a tollnak a színét, miről a Thun madaraira ismerünk.

— A porosz király nemrégiben parancsot adott tisztcskéinek, hogy a polgáriakat ne merjék még csak aféle vállonlenézással se megsérteni, mert azonnal elcsapatnak (cassirt), azok hizlalván őket, nem a király: ennek folytán egy ily ítélet már végre is hajtatott, s a sértett polgárnak jogában lön, az ítéletet lapok útján is kihirdetni. Azok a poroszok nem is érdemelnek ilyen derék királyt, Manteuffel nyakára kellenének a csongrádi papot exequáló vértések, s Vinkeére, meg összes Junkerságukéra az esztergami, becskereki, kanizsaisat. vendégek. Bizony sóhajtvá tekintünk észak-nyugatra, ha elkiáltjuk: éljen Vilmos király!

— Sokan tán észre sem vették, hogy a Steueramtok sasai koromfeketék, mintha a bemenőkre kiáltanák, mit Dante állita a pokol kapujára írva: qui lasciate ogni speranza. (A reményt hagyjátok kívül.)

— Bizony még a telet is visszakívánja az ember, még pedig nem kedélyes kályháiért, hanem zordon jégárjáért. Megtörtént a múlt télen, hogy kevéssel jeges árvizzeli elboritása után ráment M.-Sz.-Mártonra egy egyszál executio: de biz a bíró kifogott rajta s elküldte egy olyan házba vendégül, hol még a jégtáblák voltak a házigazdák; — elis takarodott az ipse, azóta sem látták.

— Ross Ferenc daruvári lelkész ur köszönetet körözött tehenei visszaszolgáltatásáért csákovári derék csendbiztos Miletz Géza urnak: toldalékol megérintjük, hogy kézrekerülésükhöz a lehető legtevékenyebben járult Hartl József gyárvárosi alkapitányunk, kinek kerületében földöztek is föl.

— Május 29. napját mégis mintegy sarkánál fogva megragadták az itteni izr. minta-főiskola előjárói, egy kis majaj-

lis rendezhetésére az ifjuság kedvét fölwillanyozni. Mint ez rendesen szokás, szülők is jelentek meg, kik közt azután Deutsch tanító ur egy nem jelentéktelen gyűjtést eszközölt egy tanító-özvegy javára. Dicséret az ily collegialis buzgalomért. Köszönet a mulatságban a szenvedőkről meg nem feledkező részvevőknek.

— Szombaton 8-án a polgárság számos fogatból álló küldöttsége-ment ki Mihajlovits gyárvárosi lelkész ur elhozatára Uj-Besenyőre, sőt volt hivei a bessenyői lakosok nemkevéssé számos ünnepiesen díszített fogataik csatlakozása mellett vezették be uj egyházkörébe. — Patriarchális remniscentiáink eféle föléledését csak örvendő látjuk, mert kapcsolatban vele más érényje is az alkotmányos életnek, t. i. a vesztes párt kibékülése és őszinte beolvadása a többség örömébe reménylhető.

— „A temesvári nemzeti őrsereg parancsnokságának pecsétje“ e napokban adatott át Rákóczy Zsigmond honvédezeredes ur megbízása folytán városunk polgármesterének e lapok szerkeztője által, kevéssé rozsdafolttal, de épen, mint a 12 évi rejtegetés miatt lehetett megóvni. Főnccimzett ezredes urnál saját ezredének pecsétje is meg van még, de az réz levén, nincs kitéve rozsdásodásnak.

— Tessék a németeknek kedvükre tenni! Előbb azon lármaztak a Reichsrathjukban, hogy jelen számukkal nem lehetnek conpetensek a teljes gyűlés körét betölteni, ők csak szűkebb Reichsrath: most tehát főmuffjuk megadandó nekik a kívánt körbeni mozoghatást, kijelenté, hogy a kormány is csak szűkebb szabásúnak tartja őket. Erre meg azt sohajták: Schmerling nyilatkozata az első szava azon tételnek „Takarodjatok haza!“ Hol a garancia a február 26-ki alkotmány-pasquill reménylhető élet-havairól, nem is mondjuk, éveiről?

— Ezelőtt 5 évvel a kalodák idejében egy izraelita engedély nélkül megházasodott, az itteni főrabbi protestált ellene, s bevádolta a lugosi Bezirksamtnál: azóta bizonyára $\frac{1}{4}$ tucattal szaporodott az uj család, s most jö a válasz a már időközben meg is halt főrabbi utódához, hogy csak ismerje el a tények logikáját.

— Színészeink még folyvást szorgalmasan játszanak a szinkörben — üres padoknak. Az Isten szerelméért, hát az alkotmányos megye és város nem volna képes föntartani e jelesnek mondható társulatot? s ujra közigazgatási uton kellend-e segíelyezni?

— Mult héten el volt terjedve a hir, hogy a megyegyűlés alkalmával mint másutt, nálunk is a temesi honvédségelyző egylet a Szarvas fogadó termében gyűlést tartand: nem tudjuk megtörtént-e?

Kiadó-tulajdonos **Pesty Frigyes.**
Szerkeztő **Otevényi.**

H I R D E T É S E K

A Delejtű 22-ik számában igyekezék az álarcos „Bárdányi“ cikkirő magát, az általam és esküdt társam által a Delejtű ez évi 20-ik számában megjelent válaszukra, igazolni; mely igazolásában az olvasó közönség részre hajthatlan igazság-szeretet s ítéletéhez hivatkozálag kapaszkodni látszik, de az álarcos író által előhozott igazolásaira mit mondhat az olvasó közönség, mely személyiséget és eddigi magamviselést ösmeri? nem-de — hogy az álarcos igazoló otromba, ez alkotmánnyal össze nem férhető szenvedélyeiben személyeskedésből ellenem ujonnan felhozott hamis és rágalmi tartalmát, ismét álca alá rejti; — egy ilyen álca alá rejtő személyesség oly szemtelen magát a műveltek sorába számítani és a műveltségről folszólalni.

Miután pedig a Delejtű ez évi 20-ik számában megjelent válaszómban már kijelöltem, hogy az álcas író irányában egyszer és mindenkorra minden ellenem szórt szemtelen hazug rá-

galmazó koholmányait, míg a követelt elégtételt törvény uton megkapandom, határozottan visszautasítom, nem találok érdekesnek az álcás igazoló cikkirő által ellenem ujonnan felhozott ügyetlen koholmányait és otromba rágalmait abból az okból megcáfolni, mert a törvényelőtti igazolásom megkeresésem következtében Tettes Torontálmegye f. h. tartatott közgyűléséből elrendeltetett, és egy küldöttség az előhozott rágalmak megvizsgálása végett kineveztetett.

Most és mindenkorra azt mondom, hogy jövőre hasonló otromba csupán szenvedélyes személyeskedésből eredő szemtelen koholmányok és rágalmak részemről felelet nélkül marandandak, mivel a tisztviselő szolgálata által igénybe vett idejét, nem vesztegetheti mindenkor dologtalan rágalmazók megcáfolására, de azon kívül is nem igen van kedve a tisztviselőnek hasonló otromba rágalmak és koholmányok megcáfolása beigtatásáért 12 ft. 48 kr. o. é. minduntalan kivetni.

A rézhajthatlan igazságszerető olvasóközönség gedig itéljen közöttem és a lovagias álca alá még mindig rejtező igazoló cikkirő közt akkor, midőn a törvényeljárás eredményét közlendem.

Költ Ujpecsen juniushó 8-án 1861.

(42—1)

Ivacs Kovics György,
ujpecsi kerületi szolgabíró.

H i r d e t é s.

Szemenika Luka és Ruzsa Luka Zsidovini lakosnők kérelme folytán Trailla Luka Zsidovini lakosnak hagyatéka, miután az $\frac{1}{4}$ urbéri föld föl nem osztható, természetben a többi ház, házhelyel s ingóságokkal együtt e f. év Juniushó 16-án és 29-én a helyszínén Zsidovinban közárverés útján eladatik. A vagyon több ingóságokból, úgy egy fából épült ház, s ahhoz tartozó házhelyből és $\frac{1}{4}$ urbéri telekből áll.

Minden venni-szándékozó az árverés előtt 10% bánatpénzt köteles letenni s az árverés után azonnal készpénzben nevezetesen pedig a Pesti és Sopronyi iparkamarák által szóba hozatott, hogy a szemes terményeknek súly szerinti árultatása az e tekintetben kereskedelmi igényeknek inkább megfelel, mint az eddigi ürmérték szerinti árulás. — Bárha ezen súlyszerinti árulati módszernek életbe léptetése, már a vevő biztosítása te fizetni; de csak a második árverésen fog a vagyon becsáron alul is eladatni.

Bogsán junius 1-én 1861.

41,3—1

Kiss Ferenc, szolgabíró.

A nm. magyar kir. helytartó-tanács f. é. Boldogasszonyhó 30-án 1930-ik sz. a. kelt bocsátványával a Temesvári kereskedelmi és iparkamarának tudára adta: miszerint több oldalról,

kintetéből is, általános szempontból óhajtanónak mutatkoznék, annak hatósági parancsoló megrendelése mégis azon oknál fogva nem látszik a m. kir. helytartótanács előtt most még időszerűnek s alkalmasnak, mert az jelenleg az alsóbb földmivelő osztálynál az ország nagyobb részében még teljesen ismeretlen. — A dolgok ily állásánál az e tekintetbeni intézkedés egyelőre csak ezen adásvevési módszernek tágasb körökbeni, különösen a földmivelők alsóbb rétegeiben való megismertetésére szorítkozhatván, fölhívatik a kereskedelmi és iparkamara, hogy ezt kiváló figyelemmel az alsóbb osztályokra s az általuk leginkább olvasott hírlapok fölhasználásával eszközölni igyekezék, — minnek sikere tapasztaltván, az iparkamara további javasata annak idejében elváratik.

Midőn tehát az alólirt kamara e k. bocsátványt ezennel közhírré teszi, kinyilatkoztatja egyuttal, hogy minden e tárgyra vonatkozó észrevételt, véleményt, vagy javaslatot köszönettel veendő.

A kereskedelmi és iparkamara.

Temesvárott 1861-ki Sz.-Iván hava 1-én.

(39—3,1)

Egy szálloda

Szászvároson (Broos) Erdélyben, a vásárpiacon, a dévai országot beszakadásánál, 20 szobával, 2 udvarral, nagy kerttel, istállóval 40 lóra, szín- és kocsi-fésszerrel s terjedelmes pinczéssel szabad kézből eladandó vagy pedig jutányos föltételek alatt bérebe adandó.

Közelebbi tudomást Szászvároson Erdélyben a postai irodában szerezhetni.

(43)

Cs. kir. államvasut-társaság.

A cs. kir. szabadalmas osztrák államvasut társaság főigazgatósága részéről ezenel tisztelettel jelentetik, miszerint a Temesvároni horzsolási szolgálatra nézve az eddigi vállalkozóval Deutsch Károly ural kötött szerződés barátságos közös egyetértés folytán feloldattván ezen horzsolási szolgálat a továbbszállítási szolgálattal együtt f. é. Junius 1-től kezdve Liedemann J. S. Fr. urnak Temesvárott adatott át.

A továbbszállítási és horzsolási-illetékek e következő árjegyzékből láthatók.

Árjegyzéke a továbbszállítási szolgálatnak.

Árjegyzéke a horzsolási szolgálatnak.

Honnan vagy hová	Szállítási idő	Szállítási idő			
		Január 1-től mártius 31-ig mázsánként	Aprilis 1-től Junius 30-ig mázsánként	Julius 1-től Septemb. 30-ig mázsánként	Octob. 1-től Decemb. 31-ig mázsánként
Lugos	2 nap	0.55	0.50	0.60	0.50
Karansebes	4 "	1.—	0.90	1.—	0.90
Orsova	7 "	2.50	2.—	2.10	2.—
Déva	5 "	1.70	1.40	1.60	1.50
Szászváros	6 "	1.80	1.50	1.70	1.60
Szász-Sebes	8 "	2.10	1.70	1.90	1.80
Károly-Fehérvár	8 "	2.10	1.70	1.90	1.80
Nagy-Szeben	9 "	2.20	1.90	2.10	2.—
Medgyes	12 "	—3	2.40	2.60	2.50
Jegesvár	13 "	3.10	2.80	3.10	3.—
Szász-Udvarhely	14 "	3.25	3.—	3.25	3.15
Kezdi-Vásárhely	14 "	3.80	3.40	3.60	3.50
Fogaras	13 "	3.—	2.40	2.60	2.50
Brassó	13 "	3.20	2.70	2.90	2.80
Bukarest	18 "	6.50	5.70	5.90	5.80

A temesvári pályaudvartól az itt megnevezett helységekhez és viszont

Feladási- vagy rendeltetési-hely	Gyors- és közönséges teherérti illeték					
	1 fonttól 100-ig	101 fonttól 200-ig	201 fonttól 300-ig	300 fonttól felül mindegy mázsánként		
I. A cs. k. fővámvivaltalhoz (városban)	0.10	0.155	0.21	0.07		
a pálya udvar- ról	az átvevő la- kához vagy raktárához.	Józsefváros Vár Gyári külváros	0.075 0.14 0.195	0.12 0.195 0.255	0.155 0.21 0.255	0.05 0.075 0.10
II. az átvevő lakától vagy raktárából a pályaudvarhoz.	Józsefváros Vár Gyári külváros	0.10 0.155 0.21	0.14 0.21 0.275	0.175 0.275 0.33	0.055 0.09 0.105	

10 mázsát meghaladó terhek a vállalkozó és a fél közt előlegesen kialkudott ár szerint szállítatnak.

Bécs 1861-ik évi május 31-án.

Az igazgatóság.